

75 jaar vrede en vrijheid in Apeldoorn en Düsseldorf Een Duits-Nederlands jongerenuitwisselingsproject

Begin 2018 ontdekte de Gelre Association International overeenkomsten tussen de bevrijdingsgeschiedenis van Apeldoorn en Düsseldorf. Dankzij de acties van moedige burgers konden beide steden worden veroverd door de geallieerden. Dit heeft ernstig verlies van mensenlevens en verdere schade aan vitale infrastructuur voorkomen.

De geweldloze bevrijding van Apeldoorn op 17 april 1945 is te danken aan de moedige inspanningen van twee stadsverzetstrijders, Gijs Numan en Albert van der Scheur. In de nacht van 16 op 17 april begonnen de twee in het geheim aan de levensbedreigende route naar de Canadese troepen om hen te informeren over de feitelijke terugtrekking van de Duitse bezetters. Dit voorkwam de gewelddadige aanval en vernietiging van de stad gepland voor 17 april 1945, en stelde de Canadezen in staat om Apeldoorn zonder gevechten te veroveren.

De bevrijding van Düsseldorf vond tegelijkertijd plaats. Op 16 april wisten Karl August Wiedenhofen en Aloys Odenthal, met gevaar voor eigen leven de Amerikaanse troepen te bereiken en deze te informeren over de zwakke verdedigingswerken van de stad. Vanuit Düsseldorf zou geen tegenstand worden geboden. Elf mannen waren betrokken bij deze daad van verzet onder de naam "Aktion Rheinland". De actie werd echter verraden en vijf van de verzetsstrijders, Franz Jürgens, Hermann Weill, Theodor Andresen, Josef Knab en Karl Kleppe, werden op de avond van 16 april en in de nacht van 17 april geëxecuteerd. Maar hun "Rijnland-actie" was succesvol: op 17 april 1945 kwamen de Amerikanen Düsseldorf binnen zonder enig verzet daartegen.

In mei 2018 nam de Gelre Association International contact op met de Mahn- und Gedenkstätte in Düsseldorf en wees hen op deze parallellen in de bevrijdingsverhalen. Ter gelegenheid van het 75-jarig herdenken van de bevrijding van beide steden in 2020, was het belangrijk voor de Gelre Association om de overeenkomsten in de geschiedenis te verbinden en met elkaar te delen en Nederlandse en Duitse jongeren in een uitwisseling daarover bij elkaar te brengen. Gelre Association bood een gezamenlijke herdenken van 75 jaar vrede en vrijheid aan. De Mahn- und Gedenkstätte was zich bewust van het belang van dit voorstel, want het was de Duitser-bezetter, die Nederland in 1940 had bezet en de mensen en het land tot 1945 wreed had uitgebuit en onderworpen aan het nationaal-socialistische regime. Dit liet diepe littekens achter. Zelfs vandaag, in 2020, is het allesbehalve natuurlijk om samen 75 jaar vrede en vrijheid te vieren.

Het initiatief van de Gelre Association leidde tot de gezamenlijke ontwikkeling van een Duits-Nederlands jongerenuitwisselingsproject. 29 zeer betrokken studenten van het Veluws College Mheenpark in Apeldoorn en het Friedrich-Rückert-Gymnasium in Düsseldorf werden uitgenodigd voor het uitwisselingsproject. Gelukkig heeft de Euregio Rhein-Waal het project genereus ondersteund en begeleid.

Vanaf september 2019 hebben de studenten veel tijd en energie geïnvesteerd in het uitwisselingsproject. Eerst gingen ze intensief om met de historische gebeurtenissen in hun respectieve geboortestad. Vervolgens presenteerden en introduceerden zij hun partnerstudenten in de eerste workshopdagen de geschiedenis van hun respectieve stad. In een tweede stap gingen de 29 jongeren in op het belang van deze historische verzetsacties voor hun huidige tijd. Ze maakten hun gedachten kenbaar aan het grote publiek met behulp van de fotoposters, waarvan de QR-code je naar deze website leidde. Het hoogtepunt van het project is de deelname aan de herdenkingsevenementen in beide steden: op 16 april 2020 in Düsseldorf en op 17 april 2020 in Apeldoorn. De studenten dragen met hun onderzoek bij aan bekendheid en de betekenis van de historische verzetsacties, maar denken ook na over wat het voor hen betekent om deel uit te maken van dit project en deel te nemen aan de herdenkingsevenementen.

In ieder geval kan worden gezegd: voor alle betrokkenen waren het indrukwekkende maanden van uitwisselingen en ontmoetingen.

Terugblik op het project

De ACEC in Apeldoorn en de Mahn- und Gedenkstätte Düsseldorf tonen een kleine foto-overzichtstentoonstelling van het project. Dit is te zien in de ACEC van 24 april tot 25 mei 2020. In der Mahn- und Gedenkstätte in Düsseldorf is de tentoonstelling te zien voor geïnteresseerde bezoekers van 28 april tot 31 mei 2020.

Dank u

Wij bedanken alle sponsors en partners van het project, de Euregio Rhein-Waal, de bedrijven uit Düsseldorf, Oscar Bruch jr, de bakkerijen Hinkel en Terbuyken, Kröber Busreizen, busbedrijf Syntus-Keolis Apeldoorn Nederland, en Van Kooten Reizen, Kootwijkerbroek.

www.duesseldorf.de/mahn-und-gedenkstaette
www.worldproef.nl/gelreassociationinternational